

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Eva Skerlund-Lindos*
 Härad: *Torna* Berättare: *Lammel Ahlström, O. Torn*
 Socken: *O. Torn, Lund* Berättarens yrke: *snidmästare*
 Uppteckningsår: *1967* Född år *1895* i *Gårdstunga*

Uppteckning av om O. Torn efter ommv. frågelista.

s. 1-15

Efterfrågas på varje gård.

- A. Hur mycket håller man sig med i år av; hästar, kor, svin och höns? Väntas några förändringar bli genomförda och varför?
- B. Odling av köksväxter o. dyl.? Förekommer någon försäljning på Mårtens-
torget av sådant eller annat? Har tidigare försäljning förekommit? An-
sågs den inbringande? När och varför upphörde den?
- C. Gårdens samtliga produkter: till vem och hur avyttras de idag? I vad
mån skiljer sig detta system från det som rådde då sagesmannen var
barn? Ange tidpunkten för uppgifternas giltighet.
- D. Vad sköter maskinstationen om ifråga om jordbruket och vad gör man
själv? Vem började anlita maskinstationen, när gjorde man det själv,
vad till en början med och varför? Vilka fördelar med nuvarande system?
- E. Vad användes ekonomibyggnaderna till idag? Gör orienterande skiss
med angivande av varje byggnads funktion.
- F. Vilka på gården har idag arbete utanför denna, sedan när och varför?
Hur i sagesmannens barndom.
- G. Vid vilka tillfällen i s:s barndom träffades gårdsfolket i hela byn, flera
gårdar (vilka)? Barn och tjänstefolk med? Vilka bjöds i övrigt till
barndomshemmet, t. ex. släktingar och då varifrån och hur ofta?
Stadsbor? Till vilka for man bort på bjudning?
Hur förhåller det sig med umgänget idag på motsvarande punkter. Om
förändringar när och varför?
- H. I vilken utsträckning anlätades i s:s barndom affärerna i stan? Hur för-
värvades kläder, skor etc. Hur idag?
- I. Hade man någon särskild uppfattning om lundaborna, högdragna, likar
etc. Händes det att stadsbor bar sig illa åt mot byborna, hur, när? An-
sågs bönderna på Utmarken och vid Getingevägen vara finare, sämre
eller likar med arrendatorerna i Ö. Torn?
- J. Vilken utbildning fick s. och hans syskon? Hur med egna barn? När
började i byn barn sättas i högre skolor, varför?

Inför framtiden.

Frågorna ställes till arrendatorerna och smeden och eventuell övrig egentlig bybefolkning, således inte till inflyttade studenter och dylika.

- K. Vad tycker ni om planerna att uppföra nya hus i byn för bostadsändamål? Bör det vara hus som går in i den gamla stilen eller går det lika bra med helt moderna villatyper? Vad tycker ni skall göras med ekonomi-byggnaderna? Skall de stå kvar för bykaraktärens skull och utnyttas till annat än nu eller bör de rivas? Tycker ni att det från Lund inflyttade korsvirkeshuset gör sig bra eller dåligt i byn? Varför?
- L. Vad tycker ni om att få många stadsbor in i byn? Anser ni att stadsborna på något sätt skiljer sig från byborna i Ö. Tor?
- M. Vad tycker ni om uppsägningen av arrendena? Är det en nödvändig utveckling eller är det orättvist handlat? Vems är i så fall skulden? Känner ni er personligen hårt drabbad av utvecklingen? På vad sätt har era framtidsplaner rubbats? Hur tänker ni göra nu? Vill ni bo kvar i ert hus? Kan ni tänka er några fördelar med utvecklingen? Hur anser ni att andra i byn kommer att drabbas av utvecklingen?

ACC. N:R M. 16744:1

Smedjan i Östra Torn

"Ahlström, Nils Samuel. Smedmästare, Lund. Född 19 aug. 1895 i Gårdstånga, Malmöhus län. Son till smedmästaren Mårten Ahlström o.h.h. Bengta, född Nilsson. Praktik som lärling hos smedmästare Nilsson, Skurup, 1910-11; hos fadern i dennes smidersverkstad i Östra Torn, Lund, till febr. 1915; genomgick Alnarps hovbeslagsskola febr.-maj 1915. Övertog vid faderns fränfällesdennes smidesverkstad 1916 och innehade densamma ensam till 1935. Driver denna efter 1935 tillsammans med sina bröder."(ur "Alnarps Lantbruks-, Mejeri- och Trädgårdsinstitut. Ett minnesverk. 1954.")

Smedmästare blev S.A. på 20-talet. De sista åren, fram till drev han smedjan ensam, då den ene brodern dött och den andre flyttade till Södertälje. Den sistnämnde kommer så snart hans son gått ut gymnasiet att ta upp verksamheten i Östra Torn. S.A. är ogift. Han har bott i Östra Torn sen 1911.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16744:2.

A.

smidesverkstaden

Enda djuren är duvor, ett 20-tal, som Herr A. har som sällskap.

Något slags djur måste man ha.

Fram till 1935 hade A. gris och höns, men blott till husbehov.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16744:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

B.

smidesverkstaden

Herr A. har en rätt stor köksträdgård med pantofflor, kål o.s.v.
Mycket fruktträd, mest plommon. Någon försäljning har aldrig förekommit.

ACC. N:R M. 16744:4.

C.

smidesverkstaden

Grönsaker och frukt till husbehov.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16744:5.

D.

smidesverkstaden

Känner inte till något närmre om maskinstationen.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16744:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

E.

smidesverkstaden

duvhus WC
redskapsbod bryggkru

Boningshus

förrskostall smidesverkstads
mc vedbod

Östra Tornvägen

ACC. N:R M. 16744:7.

F.

smidesverkstaden

Alla bröderna har gemensamt arbetat i smedjan, även på faderns tid.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16744:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

G.

smidesverkstaden

Bönderna hade sina födelsedagsgillen. S.A. var med ~~på~~ några gånger. Tjänstefolket var aldrig med. Hurvida barnen var med minns han inte. På lördagskvällarna dansade drängarna och pigorna vid Kommunalhuset. En gammal ryktare spelade dragspel och fick några ören till snus. Självlärde sig S.A. aldrig dansa.

Grannarna som kom och fick skott sina hästar bjöds in på en kopp kaffe. Något intimare umgänge har aldrig förekommit. S.A. tycker om att var och en sköter sig själv. "Den som har allt borta, har inget hemma," brukade hans mor säga. Har aldrig varit förtjust i stora kalas och har inte tyckt han har haft råd med det.

Släktingar bjöds hem en gång om året från Trelleborg och Malmö. S.A. hälsade på dem en och annan gång.

Gjorde en del arbete åt stadsbor, men umgicks inte heller med dem.

S.A. känner alla i byn och snackar med dem då och då, men umgås inte.

ACC. N:R M. 16744:9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

H.

smidesverkstaden

När herr A. flyttade till Östra Torn for man in till Lund varje lördag och handlade. Aldrig i någon bestämd affär. Handlade kostym och kläder där de var billiga. När han konfirmerades lät han en skräddare sy en kostym som jämte ett par pjäxor kostade 30:-

Nu för tiden cyklar han in till stan på sommaren, går och åker buss på vintern. Handlar ibland på Epa, mest på Tuna. Köper ofta sill hos TT på Mårtensgatan. - Kläder har inte behövt köpa på de sista åren.

ACC. N:R M. 16744:10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

I.

smidesverkstaden

Man har aldrig tänkt på att lundaborna skulle vara annorlunda.

Getingevägsborna var ~~o~~tsamma som andra.

Förr kom det på kvällarna ut folk till byn från stan, som inte hade någonstans att bo. De sov över på höskullarna och kallades "böster". Ibland sov de över på Tegelbruket. Nu för tiden ser man aldrig sådana. Upphörde någon gång under kriget.

ACC. N:R M. 16744: //.

J.

smidesverkstaden

Herr A. gick i småskola och storskola på Börringe kloster. Där började han även som lärling i faderns smedja, därefter praktik i Skurup 1910-11, i Alnarps hoveslagsskola 1915 och faderns verkstad. Gesällbrev fick han 1915 och blev smedmästare på 20-talet. Bröderna har genomgått ungf. samma utbildning.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16744:12.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

K.

smidesverkstaden

Planerna på bostadsbyggandet har jag inget emot. Utvecklingen

skall man inte stå emot.

Hus förstår jag mig inte på. Bäst är det om man bygger enfamiljshus.

Ekonomibyggnaderna tycker jag skall stå kvar. Vackrast så och då
känner man sig mer hemma om byn ser likadan ut. Det vore väl lämpligast
om de kunde användas till lager av något slag.

Korsvirkeshuset är rätt så trävligt. Jag har som barn bott i ett

sådant, men på den tiden välte man dem då de blev för gamla. -

Andra hus kan också vara trevliga.

ACC. N:R M. 16744:13.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L.
smidesvarvstaden

Att här kommer hit stadsbor kan man inte ha något emot.

De måste ju ha tak över huvudet. Det blir inte farligt med
mycket stadsbor. För var här mycket, mycket mer folk i
gårdarna och det har alltid varit bra folk i Östra Torn.
Är inflyttarna som de blir det bra.

Nu för tiden är där ingen skillnad mellan stads- och
lantbor. Bönderna idag är trottoarbönder. De är mycket
i stan, de har mera fritid och bilarnagår för jämnan.

ACC. N:R M. 16744:14.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

M.

smidesverkstaden

Bönderna får tacka Gud för den tid de har haft. För de har haft
det rätt bra. De kan inte stå emot utvecklingen, och som det nu
är med det dåliga penningvärdet kan de inte klara sig på små-
ställen.

Själv drabbas jag inte av någon uppsägning. Jag hoppas jag kan
bo kvar i huset så länge jag lever. Min bror har köpt det och
trädgården. Det är lugnt och skönt här i Östra Torn eller i ~~Sinna-~~
torn som det förr kallades. Ingen vet vad det betyder. Men en
gammal bonde berättade för mig när jag var yngre, att Karl XII
en gång red igenom här, då det var hemskt lerigt och det stänkte
upp på honom och hästen. Kungen hade då sagt att det här var då
Skitta Torn, och sedan skulle det alltså blivit Skinnatorn.

Fördelar är det ju att vägen är bra och i ordning. Ljuset likaså

M.

smidesverkstaden

Ingen drabbas direkt av utvecklingen. De är ju gamla de flesta här ute. De haft ett billigt arrende och bra jord. Här har aldrig varit missväxt under min tid, de har haft många förmåner som kyrkans arrendatorer och de har haft nära till stan och försäljning. De har alltså haft det bra och har de inte tagit vara på vad de förtjänat, får de skylla sig själva.

Bönderna klagar alltid att det inte går ihopa för dem. Sådant har jag hört sen jag var barn, men det skall man inte rätta sig efter. Det är bara munväder. Bönderna skall vara tacksamma för utvecklingen och vetenskapen, som de har alla förbättringar att tacka för. Utan vetenskapen skulle vi hamnat i stenåldern. Men den bonde som inte klagar är inte frisk.